Avrättningsplats i Göteborg

Nära Universeum där låg en gång en avrättningsplats

Fotot taget från Universeums byggnaden

Göteborgs avrättningsplats vid nuvarande Carlanderska Sjukhemmet användes ända fram till år 1830. Nu hade staden brett ut sig så en ny avrättningsplats behövdes. Den kom att ligga vid Långås lider vid Kallebäck. även ny bödelsbostad var byggd. Från år 1780 låg Göteborgs officiella bödelsstuga exakt vid sydvästra hörnet av nuvarande Odinsskolans skolgård. Där bodde mellan åren 1824-1850 en känd bödel vid namn Carl Gustav Beckius. Han utförde en mycket känd avrättning ute på Galgholmarna (Marstrand) år 1830 på den dåvarande trettiosexåringen Johannes Bramberg (repet brast).
År 1857 står det nya cellfängelset klart på Sankt Eriks Torg (Nordstan). Detta revs 1970 talet i samband med Nordstans utbyggnad.
År 1876 och eftersom Sverige har fått en Riksskarprättare utses ingen efterträdare till bödel i Göteborg. Härmed avslutas en bödelstradition i staden som hade varat i över 250 år.

Galgbacken nära Lisebergs södra ingång

De offentliga avrättningarna upphörde 1877 och att dödstraffet varit avskaffat i fredstid sedan 1921 och i krigstid sedan 1973.
I 1734 års lag fanns det ett 70 tal brott som kunde leda till dödsstraff. Under slutet av 1700-talet avskaffades dödsstraffet för ett 10-tal brott och omvandlades till kroppsstraff ofta i kombination med att personen blev satt på fästning eller tukthus. Under 1800-talets början blev det också färre kropps- och skamstraff, dessa avskaffades helt 1855. I mitten av 1700 talet avrättade man i Sverige ca. 40 personer per år mot 5 – 6 stycken under 1800 – talet. Avrättningsplats vid ny plats blev Kallebäck. Nämns 1810. Extra grymma metoden Rådbråkning varade mellan åren 1733 – 1835. Den användes Inte i Kallebäck. 1841 upphörde stegling.

Störande av allmän ordning förekom, särskilt nattetid. Därför utfärdade Kungen ett patent mot gatufred. Fönsterkrossning eller hugg mot husvägg med värja skulle beivras med handavhuggning. år 1626 fick en Skarprättare i Göteborg sitt arvode efter att huggit händerna av tre stycken båtsmän. Detta hörde till vanligheterna på den tiden men båtsmännen kom aldrig mer ut på havet utan fick bli tiggare resten av sina liv. Det är inte känt var de första bödlarna bodde i Göteborg. Den första noteringen som finns är från år 1648 och där står det; "Hus avsett för skarprättaren är den sämre sidan av wäderkvarnsberget". Det är kvarnberget på nordstan som avses.
Från sin bostad hade bödeln inte långt till Stora Torget som Gustav Adolfs Torg hette på den tiden. Det var här som dom offentliga avrättningarna och bestraffningarna genomfördes. Den så kallade Gisselkammaren låg i rådhusets källare.

Valet som avrättningsplats föll på där nuvarande Carlanderska sjukhemmet ligger. Och bödeln fick bostad vid dammen. Det som avses är nuvarande Näckrosdammen bakom Götaplatsen. Bödelns hus kallades för lyckan (bödelslyckan) och har idag givit namn åt Lyckans väg. året för den nya avrättningsplatsen var 1702. Kvar vid Stora Torget blev emellertid skampålen.